Demokrasinin Temel İlkeleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Demokrasinin temel ilkeleri: **millî egemenlik, eşitlik, özgürlük, insan haklarına saygı, katılımcılık, çoğulculuk, hukukun üstünlüğü, seçme ve seçilme hakkı.**
- **Millî egemenlik:** Yönetme gücünün millete ait olmasıdır; halk bu gücü seçtiği temsilciler aracılığıyla kullanır. **Eşitlik:** Herkesin dil, din, ırk, cinsiyet ayrımı gözetilmeden aynı hak ve fırsatlara sahip olmasıdır.
- **Özgürlük:** Başkalarının haklarına zarar vermeden, anayasa ve kanunların sınırları içinde istediğini yapabilmektir. **İnsan hakları:** Doğuştan sahip olunan, dokunulmaz ve devredilmez haklardır (yaşama, eğitim, sağlık, konut dokunulmazlığı gibi). 10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi**'ni kabul etmiştir.
- **Katılımcılık:** Vatandaşların yalnızca oy vererek değil; görüş bildirerek, sivil toplum kuruluşlarında görev alarak da yönetime katılmasıdır. **Çoğulculuk:** Farklı görüş, düşünce ve kültürlerin bir arada var olabilmesidir.
- **Hukukun üstünlüğü:** Yöneticiler dâhil hiç kimsenin kanunların üstünde olmamasıdır. **Seçme ve seçilme hakkı:** Vatandaşların oy kullanarak yöneticileri belirlemesi ve aday olabilmesidir.
- Anayasamızın 67. maddesine göre seçimler **serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm** esaslarına göre yargı yönetimi ve denetimi altında yapılır. Ülkemizde 18 yaşını dolduran her vatandaş oy kullanabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Şemada demokrasinin temel ilkeleri verilmiştir. Soru işaretiyle (?) gösterilen ilkeyi yazınız.

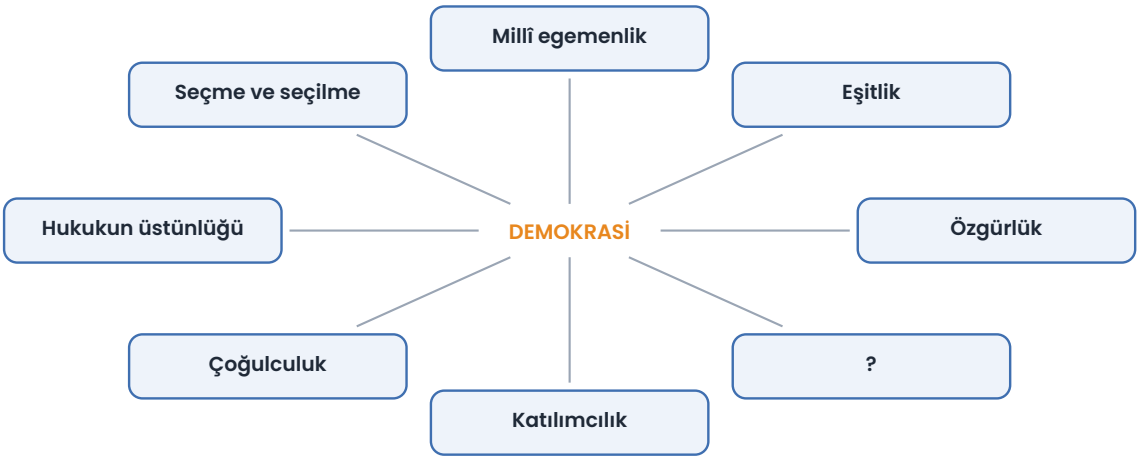

2 Yöneticiler dâhil hiç kimsenin kanunların üstünde olmaması demokrasinin hangi ilkesidir?

A) Çoğulculuk B) Katılımcılık C) Hukukun üstünlüğü D) Millî egemenlik

3 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) Özgürlük, her istediğini sınırsızca yapabilmek demektir.
(…) İnsan hakları doğuştan kazanılır.
(…) Çoğulculuk, farklı görüşlerin bir arada var olabilmesidir.
(…) Ülkemizde seçimlerde oy gizli kullanılır.

4 Aşağıdaki ilkeleri açıklamalarıyla eşleştiriniz.

1) Millî egemenlik 2) Katılımcılık 3) Eşitlik

a) Vatandaşların görüş bildirerek karar süreçlerinde yer alması
b) Yönetme gücünün millete ait olması
c) Herkesin ayrım gözetilmeden aynı haklara sahip olması

5 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni kabul eden kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belediyeler Birliği B) Türkiye Büyük Millet Meclisi
C) Anayasa Mahkemesi D) Birleşmiş Milletler

6 Anayasamızın 67. maddesine göre seçimlerin yapıldığı esaslardan dördünü yazınız.

7 Aşağıdakilerden hangisi doğuştan sahip olunan **temel haklardan** biri **değildir**?

A) Yaşama hakkı B) Sınıf başkanı olma ayrıcalığı
C) Konut dokunulmazlığı D) Eğitim hakkı

8 Ülkemizde kaç yaşını dolduran vatandaşlar oy kullanabilir?

9 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
(gizli – eşit – çoğulculuk – özgürlük)
a) Herkesin oyunun aynı değerde olması ..... oy ilkesidir.
b) Seçmenin kime oy verdiğini kimsenin bilmemesi ..... oy ilkesidir.
c) Farklı düşüncelerin toplumda bir arada yaşayabilmesi ..... ilkesidir.
d) Kanunların sınırları içinde düşünceyi açıklayabilmek ..... ilkesinin gereğidir.

10 "Katılımcılık yalnızca seçimde oy kullanmaktan ibarettir." yargısı doğru mudur? Bir örnekle açıklayınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki durumların her birinin demokrasinin hangi ilkesiyle ilgili olduğunu yazınız.
a) Belediyenin yeni parkın yeri için mahalle sakinlerinin görüşünü alması
b) Farklı yörelerden gelen öğrencilerin okulda kendi yöresel oyunlarını tanıtması
c) Kurala uymayan bir yöneticinin de ceza alması
d) Engelli öğrenciler için okula rampa yapılması

12 Grafikte hayalî bir okulun öğrenci meclisi seçimlerine katılım oranları verilmiştir (temsilî veriler). Katılım oranı hangi yılda bir önceki yıla göre **azalmıştır**?

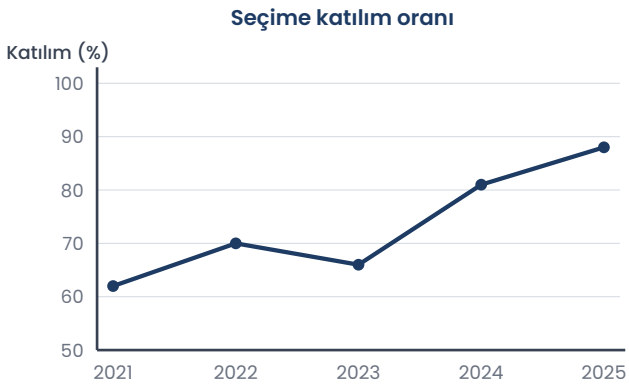

13 12. sorudaki okulda 400 öğrenci oy kullanma hakkına sahiptir. 2025'teki katılım oranına göre kaç öğrenci oy kullanmıştır?

14 Seçime katılım oranının yüksek olması demokrasi açısından neden önemlidir?

A) Seçilenlerin halkın büyük çoğunluğunun iradesini yansıtmasını sağlar.
B) Seçimlerin daha az sıklıkla yapılmasını sağlar.
C) Aday sayısını azaltır.
D) Oyların gizliliğini ortadan kaldırır.

15 Aşağıdaki kartlarda üç öğrencinin görüşleri verilmiştir. Hangisinin görüşü **özgürlük** kavramını yanlış yorumlamaktadır? Nedenini yazınız.

Elif	Yiğit	Mina
Kütüphanede yüksek sesle müzik dinlemek benim özgürlüğüm, kimse karışamaz.	Düşüncemi söylerken başkalarını kırmamaya, onların haklarına saygı göstermeye dikkat ederim.	Kendi fikrimi savunabilirim ama farklı fikirleri de dinlemeliyim.

16 Bir oylamada seçmenin, oy pusulasını kapalı bir kabinde işaretleyip zarfa koyması hangi seçim ilkesinin gereğidir? Bu ilke neden önemlidir?

17 Aşağıdakilerden hangisi **çoğulculuk** ilkesine aykırıdır?

A) Farklı görüşlerdeki partilerin seçime katılması
B) Yalnızca tek bir düşüncenin savunulmasına izin verilmesi
C) Gazetelerin farklı yorumlar yayımlaması
D) Sınıf tartışmasında her öğrencinin görüşünü söyleyebilmesi

18 Demokrasi ile insan hakları arasındaki ilişkiyi bir cümleyle açıklayınız.

19 Bir vatandaş, belediye tarafından verilen bir karara karşı mahkemeye başvurmuş ve mahkeme vatandaşı haklı bulmuştur. Bu durum en çok hangi ilkeyle ilgilidir?

A) Çoğulculuk B) Millî egemenlik C) Hukukun üstünlüğü D) Seçme ve seçilme hakkı

20 "Genel oy" ilkesi ne anlama gelir? Bu ilkenin eşitlik ilkesiyle bağlantısını açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Durum:** Hayalî "Deniz Kenti"nde yeni yapılacak kültür merkezi için belediye bir anket düzenlemiştir. Ankete çocuklar, gençler, yaşlılar ve engelli vatandaşlar da katılmış; farklı mahallelerden gelen öneriler belediye meclisinde tartışılmıştır.

Bu uygulamada demokrasinin hangi iki ilkesi **öne çıkmaktadır**?

A) Millî egemenlik ve kuvvetler birliği
B) Hukukun üstünlüğü ve laiklik
C) Seçme-seçilme ve gizli oy
D) Katılımcılık ve çoğulculuk

22 Aşağıdaki kartlarda iki ülkenin seçim uygulamaları verilmiştir (hayalî ülkeler).

Ülke X
Oylar, seçmenlerin kimi seçtiğini herkesin görebileceği şekilde el kaldırarak kullanılır.

Ülke Y
Yalnızca belirli bir miktarın üzerinde vergi ödeyen vatandaşlar oy kullanabilir.

Her ülkenin uygulamasının seçim ilkelerinden hangisine aykırı olduğunu yazınız.

23 **Metin:** Özgürlük ve eşitlik birbirini tamamlar. Herkesin özgür olduğu ama fırsatların eşit dağılmadığı bir toplumda güçlü olanlar daha fazla söz sahibi olur. Eşitliğin sağlandığı ama özgürlüklerin kısıtlandığı bir toplumda ise insanlar düşüncelerini ifade edemez.

Metinden çıkarılabilecek en uygun sonuç hangisidir?

A) Demokrasinin sağlıklı işlemesi için özgürlük ve eşitlik birlikte bulunmalıdır.
B) Eşitlik, özgürlükten daha önemlidir.
C) Demokrasi için yalnızca özgürlük yeterlidir.
D) Güçlü olanların daha fazla söz sahibi olması doğaldır.

24 Bir sınıfta sınıf kuralları öğretmen tarafından tek başına belirlenmiş, öğrencilerin önerileri alınmamıştır. Bu durumu demokrasinin ilkeleri açısından değerlendiriniz ve daha demokratik bir yöntem öneriniz.

25 12. sorudaki grafiğe göre katılım oranının en düşük olduğu yıl ile en yüksek olduğu yıl arasındaki fark kaç puandır? Katılımı artırmak için okul yönetimine bir öneri yazınız.

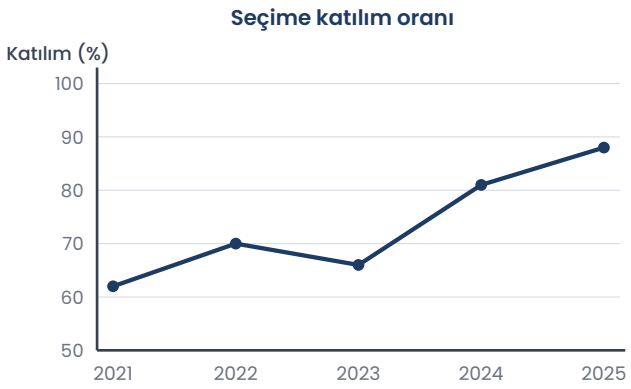

26 Aşağıdaki yargılardan hangisi **millî egemenlik** ilkesiyle **çelişir**?

A) Milletvekillerinin halk tarafından seçilmesi
B) Ülke yönetimine dair kararların seçilmiş temsilcilerce alınması
C) Seçim sonuçlarının bir grubun baskısıyla geçersiz sayılması
D) Belediye başkanlarının seçimle göreve gelmesi

27 Yaşama hakkı, eğitim hakkı ve konut dokunulmazlığından birini seçiniz. Bu hakkın korunması için devletin ve bireylerin yapması gerekenleri birer örnekle yazınız.

28 "Çoğunluğun oyuyla seçilen yönetim, azınlıkta kalanların haklarını istediği gibi kısıtlayabilir." görüşünü demokrasinin ilkeleri açısından değerlendiriniz.

29 Bir okul gazetesinde "Demokrasinin İlkeleri" köşesine yazılan cümlelerden hangisi **hatalıdır**?

A) Hukukun üstünlüğü, kimsenin kanunların üstünde olmamasıdır.
B) Çoğulculuk, farklı görüşlerin bir arada var olmasıdır.
C) Millî egemenlik, yönetme gücünün millete ait olmasıdır.
D) Özgürlük, başkalarının hakkını gözetmeden istediğini yapabilmektir.

30 Seçim günü oy verme işlemi bittikten sonra sandıklar herkesin izleyebileceği şekilde açılmakta, oylar sayılmakta ve sonuçlar tutanağa geçirilmektedir. Seçim süreci de yargı organlarının yönetimi ve denetimi altında yürütülmektedir.

Bu uygulamaların seçimlere olan güveni nasıl etkilediğini, ilgili seçim ilkesinin adını da yazarak açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**